

B.A. (Part-I) Examination
(Literature of Classical Languages)
PALI AND PRAKRIT LITERATURE

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

1. (अ) खालील एका उताऱ्याचे भाषांतर करा :

10

अथ खो भगवा आयस्मता अङ्गुलिमालेन पच्छासमनेन येन सावत्थि तेन चारितं पक्कामि। अनुपुब्बेन चारिकं चरमानो येन सावत्थि तदवसरि। तत्र खुदं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डकस्स आरामे। तेन खो पन समयेन रञ्जो पसेनदिस्स कोसलस्स अंते पुरद्वारे महाजन कायो सन्नपतित्वा उच्चासद्यो, महासद्यो होतिं—“चोरो ते, देव, विजिते अङ्गुलिमालो नाम लुब्धो लोहितपाणि निविट्ठो अदयापन्नो पाणभुत्तेसु। तेन गामापि अगामाकता, निगमापि अनिगमाकता, जनपदापि अजनपदाकता। सो मनुस्से वधित्वा वधित्वा अङ्गुलिनं मात्ते धारेति। तं देवो पटिसेधेत्तू”ति।

किंवा/अथवा

तेन समयेन बुद्धो भगवा उरुवेलायं विहरति नज्जा निरञ्जराय तिरे बोधिरूक्ख मुले पठमाभि सम्बुद्धो। अथ खो भगवा बोधिरूक्खमुले सत्ताहं एक पल्लङ्केन निसीदि विमुक्कितसुखपटिसंवेदी। अथ खो भगवा रत्तिया पठमं यामं पटिच्च समुप्पादं अनुलोम पटिलोम मनुसाकासि—अविज्जापच्चया सङ्खारा, सङ्खार पच्चया विज्जाणं, विज्जाण पच्चया नामरूपं, नामरूप पच्चया सळायतन, सळायतनपच्चया फस्सो, फस्सपच्चया वेदना, वेदनापच्चया तण्हा, तण्हापच्चया उपादान, उपादान-पच्चया भव, भवपच्चया जाति, जातिपच्चया जरामरणं सोकपरिदेवदुःखदोमनस्तुपायासा संभवन्ति—एवमेतस्स केवलस्स दुःख खन्दस्स समुदयो होति।

(ब) खालीलपैकी एकाचे भाषांतर करा :

10

अथ खो भगवा तुण्ही भूतो अगमासि। अट्ठसा खो चोरो अङ्गुलिमालो भगवन्तं दूरतो व आगच्छन्तं। दिस्वानस्स-एतदहोसि-अच्छरियं वत भो अब्भुतं वत भो। इमं हि मग्गं दसपि पुरिसा, वीसपि पुरिसा, निसं पि पुरिसा चत्तारीयं पि पुरिसा। पज्जासं पि पुरिसा सङ्करित्वा सङ्करित्वा पटिपज्जन्ति। ते पि हत्थत्थं गच्छन्ति। अथ च पनाय समणो एको अदुतियो पसय्ह मज्जे आगच्छन्ति यन्नुनाहं इमं समणं जीविता वीरापेत्थ”ति। अथ खो चोरो अङ्गुलिमालो असिचम्म गहेत्वा धनुकलापं सन्नव्हित्वा भगवन्तं पिट्ठितो पिट्ठितो अनुबन्धि।

किंवा/अथवा

एवं मे सुतं। एकं समयं भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डकस्स आरामे। अथ खो अञ्जतरा देवता अभिक्कन्ताय रत्तिया अभिक्कन्तवण्णा केवलकप्पं जेतवनं ओभासेत्वा येन भगवा तेनुपसंक्कमि, उपसंक्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं अट्ठासि।

एकमन्तं ठिता खो सा देवता भगवन्तं गाथाय अज्झभासि—

बहू देवा मनुस्सा च मंगलानि अचिंतयुं।

आकंखमाना सोत्थानं ब्रूहि मंगलमुत्तमं।।१।।

2. (अ) खालीलपैकी कोणत्याही दोन गाथांचे भाषांतर करा : 10
- (1) निचे कुलम्हि जातोहं दलिद्धो अप्पभोजनं ।
हिनकम्म ममं आसि अहोसि पुप्फ छड्ढको ।
 - (2) कोनु हासो किमानन्द निच्चं पज्जलिते सति ।
अंधकारेण ओनद्धा पदिपं न गवेसथ ।
 - (3) अट्ठनं नगरं कुतं मंस लोहित लेपनं ।
यत्थ जरा च मच्चू च मानव मक्खोच कोहितो ।
 - (4) अत्था हि अत्थनो नाथो, कोहि नाथो परोसिया ।
अत्थना हि सुदन्तेन नाथं लभति दुल्लभं ।
- (ब) खालील कोणत्याही दोन गाथांचे भाषांतर करा : 10
- (1) भस्सरा सुखिरा यथा मणि, नेत्त हे सुमभिनिलमायता ।
ते जराय भि हता, न सोभरे सच्चवादि वचनं अनय्यथा ।
 - (2) काळका भ्रमर वण्ण सदिसा वेलितग्गा मम मुद्धजा अहु ।
ते जराय साणवाक सदिसा, सच्चवादि वचनं अनय्यथा ।
 - (3) सरीर द्रव्यं वद्धव्यं सोजच्च साधुसिलियं ।
ब्राह्मण ते व पुच्छाम, किं नु तेसं वणिम्हसे ।
 - (4) यानिध भूतानि समागतानि, भुम्मनि वा यानि व अन्तलिखे ।
सब्बेव भुता सुमना भवन्तु, अथो च सक्कं च सुणन्तु भासितं ।
3. (अ) कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा : 10
- (1) धम्मपद
 - (2) बोधिसत्व
 - (3) निब्बाण
 - (4) चत्तारिअरियसच्चानि ।
- (ब) महामङ्गलसुत्ताचा सारांश लिहून त्याच्या बोध लिहा. 10
किंवा/अथवा
'सोपाक थेर' विषयी सविस्तर लिहा.
4. (अ) 'अम्बपाली' थेरी चे आत्मकथन रेखाटा. 10
किंवा/अथवा
'थेरगाथा' यावर प्रकाश टाका.
- (ब) 'थेरीगाथा' या ग्रंथाची महती स्पष्ट करा. 10
किंवा/अथवा
'सुनितथेर' याचे जीवनपट लिहा.

5. (अ) खालील शब्दांची व्याकरण विषयक रूपे लिहा : 10
- (1) भिक्षु — दुतिया विभक्ति — अनेकवचन
 - (2) इत्थि — ततिया विभक्ति — एकवचन
 - (3) बुद्ध — सत्तमि विभक्ति — अनेकवचन
 - (4) लता — पञ्चमि विभक्ति — एकवचन
 - (5) इम — छट्ठी विभक्ति — अनेकवचन
- (ब) खालील शब्दांचे काळ व मुळ शब्द ओळखा : 10
- (1) भवति
 - (2) गच्छिस्सामि
 - (3) पठामि
 - (4) चरिस्सन्ति
 - (5) अगच्छथ ।

